PRIM'AWLA QORTI CIVILI
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE

Illum 15 ta' Novembru, 2016

Citazzjoni Nru: 655/2005 AF

Francis u Victoria konjugi Bonello u b'digriet tal-Qorti tas-6 ta' Lulju 2011, il-Qorti laqghet it-talba biex l-atti jigu trasfuzi f'isem Francis Bonello u dan wara l-mewt ta' Victoria Bonello

vs

Ronald Azzopardi u martu Mariella Azzopardi ghal kull interess li jista' jkollha u b'digriet tal-Qorti tat-12 ta' Mejju 2006 gie awtorizzat li jintervjeni fil-kawza Frank sive Frenc Attard in 'statu et terminis'

u b'digriet tas-7 ta' Jannar 2008 il-Qorti ordnat it-trasfuzjoni tal-atti f'isem MaryAnne neé Cassar armla ta' Francesco Attard, Janette mart Johnny Agius, Miguel Attard, Carmela mart Paul Vella, Victoria mart Francis Bonello u Margaret mart Michael Hili

Il-Qorti:

Rat iċ-ċitazzjoni tal-atturi li permezz tagħha wara li ġie premess illi:

Il-konvenut Ronald Azzopardi huwa debitur tal-atturi fl-ammont ta' mitejn u hamsa u tmenin elf Lira Maltija (Lm285,000) rapprezentanti self brevi manu, kif anke gie konfermat permezz ta' dikjarazzjoni f'zewg skritturi privati tat-2 ta' Lulju 2004 u permezz ta' diversi dikjarazzjonijiet ohra tal-istess konvenuti.

Il-konvenut huwa kummercjant u kien dahal f'dan id-dejn fl-ezitu tan-negozju tieghu.

Il-konvenut interpellant diversi drabi, kemm b'ittri ufficjali f'Gunju 2004, kif ukoll b'ittri bonarji u verbalment sabiex ihallas dan l-ammont, ghalkemm irrikonoxxa carament li d-dejn huwa cert, likwidu u dovut, u kien jiftiehem diversi skadenzi biex ihallas baqa' moruz fil-hlas u inadempjenti fl-obbligi tieghu.

Jirrizulta li l-konvenut ghandu diversi djun fil-konfront ta' terzi u dan kif jirrizulta minn proceduri ohra pendenti, jew li saru, fil-Qrati taghna.

Jirrizulta inoltre li l-konvenut ghadda l-flus mislufa lilu lil diversi kumpanniji tieghu u li fil-fatt qieghed juza diversi kumpanniji u l-principju tar-responsabbilità limitata biex jahbi l-assi tieghu u jeludi ghalhekk id-drittijiet tal-kredituri tieghu.

Il-konvenut ma huwiex fi stat li jhallas id-djun li ghandu.

Ghalhekk kellha ssir din il-kawza.

In adempjent tal-Artikolu 482(3) tal-Kodici tal-Kummerc l-attur qieghed jiddepozita l-ammont ta' mitejn Liri Maltin (Lm200) favur il-konvenut.

Intalbet din il-Qorti sabiex:

1. Tiddikjara li l-istess konvenut waqaf ihallas id-debiti tieghu.

2. Tistabilixxi l-gurnata tac-cessazzjoni tal-pagamenti da parti tieghu.

3. Tiddikjara li l-istess konvenut jinsab fi stat ta' falliment u dan bi procedura sommarja skond it-termini tal-artiklu 482(1) tal-Kap. 13 tal-Ligijiet ta' Malta.

4. Tiddikjara inoltre li l-istat ta' falliment tal-konvenut huwa frawdolenti.

5. Tinnomina u tahtar kuratur/i ghall-konvenut sabiex jesercita l-funzjonijiet moghtija lilu fl-imsemmi Kap. 13.

Bl-ispejjez inkluzi dawk atti kawtelatorji mahruga qabel u kontestwalment ma din il-procedura u ta' interpellazzjonijiet ufficjali u b'riserva ta' kull azzjoni ohra spettanti mill-atturi. Il-konvenut ingunt in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti tal-atturi li taqra hekk:

Il-konvenut Ronald Azzopardi huwa debitur tal-atturi fl-ammont ta' mitejn u hamsa u tmenin elf Lira Maltija (Lm285,000) rapprezentanti self brevi manu, kif anke gie konfermat permezz ta' dikjarazzjoni f'zewg skritturi privati tat-2 ta' Lulju 2004 u permezz ta' diversi dikjarazzjonijiet ohra tal-istess konvenuti.

Il-konvenut huwa kummercjant u kien dahal f'dan id-dejn fl-ezitu tan-negozju tieghu.

Il-konvenut interpellant diversi drabi, kemm b'ittri ufficjali f'Gunju 2004, kif ukoll b'ittri bonarji u verbalment sabiex ihallas dan l-ammont, ghalkemm irrikonoxxa carament li d-dejn huwa cert, likwidu u dovut, u kien jiftiehem diversi skadenzi biex ihallas baqa' moruz fil-hlas u inadempjenti fl-obbligi tieghu.

Jirrizulta li l-konvenut ghandu diversi djun fil-konfront ta' terzi u dan kif jirrizulta minn proceduri ohra pendenti, jew li saru, fil-Qrati taghna.

Jirrizulta inoltre li l-konvenut ghadda l-flus mislufa lilu lil diversi kumpanniji tieghu u li fil-fatt qieghed juza diversi kumpanniji u

l-principju tar-responsabbilità limitata biex jahbi l-assi tieghu u jeludi ghalhekk id-drittijiet tal-kredituri tieghu.

Il-konvenut ma huwiex fi stat li jhallas id-djun li ghandu.

Ghalhekk kellha ssir din il-kawza.

Rat id-dokumenti annessi.

Rat in-nota ta' eċċezzjonijiet tal-konvenut Ronald Azzopardi li permezz tagħha eċċepixxa illi:

L-azzjoni intavolata mill-atturi hija intempestiva stante illi mhux minnu li l-atturi huma kredituri tal-konvenut kif allegat fic-citazzjoni. Tabilhaqq l-eccipjenti intavola kawza kontra il-konvenuti fl-ismijiet inversi fil-Qorti ta' Ghawdex sabiex jigu dikjarati nulli u bla effett is-self kif rifless fid-dokumenti esibiti mac-citazzjoni. Ghalhekk l-eccipjenti jitlob illi dina l-Onorabbli Qorti joghgboha tissopressjedi sakemm il-kawza fl-ismijiet inverse tinstema u tigi deciza.

Sussidjarjament u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-azzjoni ghall-falliment ghandha tigi michuda bl-ispejjez stante illi l-eccipjenti la hu kummercjant u lanqas issospenda il-pagamenti.

Sussidjarjament minghajr pregudizzju ghall-premess fi kwalunkwe kaz ma hemm ebda bazi legali biex dina l-Onorabbli Qorti tiddikjara xi hadd fi stat ta' falliment frawdolenti.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri u kull azzjoni ohra spettanti lill-eccipjenti.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti tal-konvenut Ronald Azzopardi li taqra hekk:

Mhux minnu li l-atturi huma kredituri tal-konvenut kif allegat fic-citazzjoni. Tabilhaqq l-eccipjenti intavola kawza kontra il-konvenuti fl-ismijiet inversi fil-Qorti ta' Ghawdex sabiex jigu dikjarati nulli u bla effett is-self kif rifless fid-dokumenti esibiti mac-citazzjoni. Ghalhekk l-eccipjenti jitlob illi dina l-Onorabbli

Qorti joghgboha tissopressjedi sakemm il-kawza fl-ismijiet inverse tinstema u tigi deciza.

L-eccipjenti la hu kummercjant u lanqas issospenda il-pagamenti.

L-eccipjenti jaf b'dawn il-fatti personalment.

Rat in-nota ta' eċċezzjonijiet tal-konvenuta Mariella Azzopardi li permezz tagħha eċċepiet:

Illi, in linea preliminari, l-eccipjenti umilment tirrileva illi s-self brevi manu allegatament maghmul mill-atturi favur il-konvenut zewgha Ronald Azzopardi, huwa null u bla effett fil-ligi, stante illi ma twettaqx bil-kunsens ossija l-konsapevolezza tal-eccipjenti, minkejja li jikkostitwixxi att ta' amministrazzjoni straordinarja ai termini tal-artikolu 1322(3)(f) tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta'Malta.

Illi, in linea preliminari wkoll, izda minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-eccipjenti umilment tirrileva illi kull wiehed mid-diversi ftehim - konsistenti fi tlett kostituzzjoni ta' debitu, ghoti ta' garanzija u ghoti ta' plegg - ilkoll ezebiti finkartament ta' tmien (8) folji bhala Dokument 'C' mac-citazzjoni attrici, huma lkoll nulli u bla ebda effett fil-ligi billi, minkejja li jikkostitwixxu atti ta' amministrazzjoni straordinarja ai termini tal-artikoli 1322(3)(f) (h) u (i) tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta, twettqu lkoll minghajr il-kunsens ossija l-konsapevolezza tal-eccipjenti, illi certament qatt ma awtorizzat lil zewgha il-konvenut Ronald Azzopardi sabiex jidher u jwettaq l-imsemmija obbligi, ossija li jiffirma fl-istess skritturi ghan-nom tal-eccipjenti.

Illi, in linea preliminari wkoll, izda minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-eccipjenti umilment tirrileva illi kull obbligazzjoni u att iehor maghmulin bejn l-atturi u l-konvenut Ronald Azzopardi, saru bi frodi tal-krediti u jeddijiet tal-eccipjenti fuq il-beni formanti l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn l-eccipjenti u zewgha l-konvenut Ronald Azzopardi - illi minnhu l-eccipjenti tiddikjara illi ilha separata de facto ghal madwar tlett snin - u ghalhekk huma nulli u bla ebda effett fil-ligi, sew ai termini tal-artikolu 485 tal-Kap 13 tal-Ligijiet ta' Malta u/jew

tal-artikolu 1144 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta, u dana kollu kif jigi ppruvat aktar dettaljatament fil-kors tal-kawza odjerna.

Illi, in linea preliminari wkoll, izda minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-eccipjenti umilment teccepixxi illi, ghall-istess ragunijiet hawn fuq premessi u kif ukoll in virtu' tad-dispozizzjonijiet tal-artikolu 1327 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta, il-beni formanti parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti ezistenti bejn l-eccipjenti u zewgha l-konvenut Ronald Azzopardi ma jbatux id-dejn allegat mill-atturi fil-premessi attrici. Effettivament, l-eccipjenti sejra, jekk ikun il-kaz u wara li tikkonkludi l-indagini kollha necessarji u opportuni, tintavola l-proceduri gudizzjarji opportuni fil-konfront tal-atturi u ta' zewgha l-konvenut, sew sabiex jigu dikjarati nulli u bla effett kull obbligazzjoni u att iehor maghmulin bejn l-atturi u l-konvenut Ronald Azzopardi (inkluzi d-diversi ftehim ezebiti fl-inkartament ta' tmien (8) folji bhala Dokument 'C' mac-citazzjoni attrici), u kif ukoll sabiex tigi ppronunzjata s-separazzjoni personali tal-esponenti minn ma' zewgha u partikolarment is-separazzjoni tal-beni formanti parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti ezistenti bejn l-eccipjenti u zewgha l-konvenut Ronald Azzopardi - liema proceduri ghandhom allura jimmeritaw is-soprassessjoni tas-smiegh ta' dina l-kawza minn dina l-Onorabbli Qorti, sakemm ikun maghruf l-ezitu tal-proceduri gudizzjarji hawn fuq indikati.

Illi, in linea preliminari, u ghall-istess ragunijiet kollha hawn fuq premessi, l-esponenti umilment teccepixxi illi l-azzjoni attrici ma hijiex sostenibbli fil-konfront tal-eccipjenti, illi ghalhekk titlob li tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju, prevja dikjarazzjoni ta' dina l-Onorabbli Qorti in sostenn tal-eccezzjonijiet preliminari gja' sollevati mill-eccipjenti.

Illi, minghajr pregodizzju ghas-suespost, izda inter alia wkoll ghar-ragunijiet fuq esposti, l-esponenti umilment teccepixxi li l-atturi ma humiex kredituri tal-eccipjenti, u li ghalhekk it-talbiet attrici certament ma ghandhomx jintlaqghu fil-konfront tai-eccipjenti u ta' sehemha mill-beni formanti parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti ezistenti bejn l-eccipjenti u zewgha l-konvenut Ronald Azzopardi.

Illi, in linea preliminari wkoll, izda minghajr ebda pregudizzju ghall-premess, l-eccipjenti umilment teccepixxi illi r-raba' talba attrici ma fiha ebda bazi legali, billi minn imkien fil-Kap 13 tal-Ligijiet ta' Malta, ma jirrizulta illi dina l-Onorabbli Qorti tista' tiddikjara stat ta' falliment frawdolenti bil-procedura kontemplata fl-artikolu 482 et sequitur tal-istess Kodici.

Illi, fuq il-meritu, izda minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet hawn fuq premessi, l-eccipjenti umilment teccepixxi illi, mill-indagini li ghamlet sa issa, jirrizulta illi l-atturi ma humiex kredituri ta' zewgha l-konvenut Ronald Azzopardi u lanqas ma jgawdu debitu fis-somma premessa fic-citazzjoni attrici, izda li l-kreditu talvolta ezistenti huwa sostanzjalment inqas u semmai pagabbli, bhala debitur principali, minn socjetà - illi taghha il-konvenut Ronald Azzopardi huwa azzjonist maggoritarju.

Illi, fuq il-meritu wkoll u minghajr pregudizzju ghal dak kollu hawn fuq premess, it-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt u jimmeritaw illi jigu respinti, bl-ispejjez kontra l-atturi billi, fil-fehma umli tal-eccipjenti, il-konvenut Ronald Azzopardi ma huwiex, fil-vesti tieghu personali, kummercjant, ossija li ghandu xi djun personali li ssospenda l-hlas taghhom minghar raguni.

L-esponenti finalment tiddikjara illi hija ma ghandhiex konjizzjoni tal-fatti kollha li jirrigwardaw ir-relazzjonijiet guridici li sehhew bejn l-atturi u l-konvenut zewgha Ronald Azzopardi, u ghalhekk titlob li tirrizerva d-dritt li tqajjem eccezzjonijiet ulterjuri, jekk ikun il-kaz, fl-istadju opportun waqt il-gbir tal-provi f'din l-istanza.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti tal-konvenuta Mariella Azzopardi li taqra hekk:

Illi, in linea preliminari, l-eccipjenti umilment tirrileva illi s-self brevi manu allegatament maghmul mill-atturi favur il-konvenut zewgha Ronald Azzopardi, huwa null u bla effett fil-ligi, stante illi ma twettaqx bil-kunsens ossija l-konsapevolezza tal-eccipjenti, minkejja li jikkostitwixxi att ta' amministrazzjoni straordinarja ai termini tal-artikolu 1322(3)(f) tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta'Malta.

Illi, in linea preliminari wkoll, izda minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-eccipjenti umilment tirrileva illi kull wiehed mid-diversi ftehim - konsistenti fi tlett kostituzzjoni ta' debitu, ghoti ta' garanzija u ghoti ta' plegg - ilkoll ezebiti finkartament ta' tmien (8) folji bhala Dokument 'C' mac-citazzjoni attrici, huma lkoll nulli u bla ebda effett fil-ligi billi, minkejja li jikkostitwixxu atti ta' amministrazzjoni straordinarja ai termini tal-artikoli 1322(3)(f) (h) u (i) tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta, twettqu lkoll minghajr il-kunsens ossija l-konsapevolezza tal-eccipjenti, illi certament qatt ma awtorizzat lil zewgha il-konvenut Ronald Azzopardi sabiex jidher u jwettaq l-imsemmija obbligi, ossija li jiffirma fl-istess skritturi ghan-nom tal-eccipjenti.

Illi, in linea preliminari wkoll, izda minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-eccipjenti umilment tirrileva illi kull obbligazzjoni u att iehor maghmulin bejn l-atturi u l-konvenut Ronald Azzopardi, saru bi frodi tal-krediti u jeddijiet tal-eccipjenti fuq il-beni formanti l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn l-eccipjenti u zewgha l-konvenut Ronald Azzopardi - illi minnhu l-eccipjenti tiddikjara illi ilha separata de facto ghal madwar tlett snin - u ghalhekk huma nulli u bla ebda effett fil-ligi, sew ai termini tal-artikolu 485 tal-Kap 13 tal-Ligijiet ta' Malta u/jew tal-artikolu 1144 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta, u dana kollu kif jigi ppruvat aktar dettaljatament fil-kors tal-kawza odjerna.

Illi, in linea preliminari wkoll, izda minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-eccipjenti umilment teccepixxi illi, ghall-istess ragunijiet hawn fuq premessi u kif ukoll in virtu' tad-dispozizzjonijiet tal-artikolu 1327 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta, il-beni formanti parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti ezistenti bejn l-eccipjenti u zewgha l-konvenut Ronald Azzopardi ma jbatux id-dejn allegat mill-atturi fil-premessi attrici. Effettivament, l-eccipjenti sejra, jekk ikun il-kaz u wara li tikkonkludi l-indagini kollha necessarji u opportuni, tintavola l-proceduri gudizzjarji opportuni fil-konfront tal-atturi u ta' zewgha l-konvenut, sew sabiex jigu dikjarati nulli u bla effett kull obbligazzjoni u att iehor maghmulin bejn l-atturi u l-konvenut Ronald Azzopardi (inkluzi d-diversi ftehim ezebiti fl-inkartament ta' tmien (8) folji bhala Dokument 'C' mac-citazzjoni attrici), u kif ukoll sabiex tigi ppronunzjata s-

separazzjoni personali tal-esponenti minn ma' zewgha u partikolarment is-separazzjoni tal-beni formanti parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti ezistenti bejn l-eccipjenti u zewgha l-konvenut Ronald Azzopardi - liema proceduri ghandhom allura jimmeritaw is-soprassessjoni tas-smiegh ta' dina l-kawza minn dina l-Onorabbli Qorti, sakemm ikun maghruf l-ezitu tal-proceduri gudizzjarji hawn fuq indikati.

Illi, in linea preliminari, u ghall-istess ragunijiet kollha hawn fuq premessi, l-esponenti umilment teccepixxi illi l-azzjoni attrici ma hijiex sostenibbli fil-konfront tal-eccipjenti, illi ghalhekk titlob li tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju, prevja dikjarazzjoni ta' dina l-Onorabbli Qorti in sostenn tal-eccezzjonijiet preliminari gja' sollevati mill-eccipjenti.

Illi, minghajr pregodizzju ghas-suespost, izda inter alia wkoll ghar-ragunijiet fuq esposti, l-esponenti umilment teccepixxi li l-atturi ma humiex kredituri tal-eccipjenti, u li ghalhekk it-talbiet attrici certament ma ghandhomx jintlaqghu fil-konfront tai-eccipjenti u ta' sehemha mill-beni formanti parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti ezistenti bejn l-eccipjenti u zewgha l-konvenut Ronald Azzopardi.

Illi, in linea preliminari wkoll, izda minghajr ebda pregudizzju ghall-premess, l-eccipjenti umilment teccepixxi illi r-raba' talba attrici ma fiha ebda bazi legali, billi minn imkien fil-Kap 13 tal-Ligijiet ta' Malta, ma jirrizulta illi dina l-Onorabbli Qorti tista' tiddikjara stat ta' falliment frawdolenti bil-procedura kontemplata fl-artikolu 482 et sequitur tal-istess Kodici.

Illi, fuq il-meritu, izda minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet hawn fuq premessi, l-eccipjenti umilment teccepixxi illi, mill-indagini li ghamlet sa issa, jirrizulta illi l-atturi ma humiex kredituri ta' zewgha l-konvenut Ronald Azzopardi u lanqas ma jgawdu debitu fis-somma premessa fic-citazzjoni attrici, izda li l-kreditu talvolta ezistenti huwa sostanzjalment inqas u semmai pagabbli, bhala debitur principali, minn socjetà - illi taghha il-konvenut Ronald Azzopardi huwa azzjonist maggoritarju.

Illi, fuq il-meritu wkoll u minghajr pregudizzju ghal dak kollu hawn fuq premess, it-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-

dritt u jimmeritaw illi jigu respinti, bl-ispejjez kontra l-atturi billi, fil-fehma umli tal-eccipjenti, il-konvenut Ronald Azzopardi ma huwiex, fil-vesti tieghu personali, kummercjant, ossija li ghandu xi djun personali li ssospenda l-hlas taghhom minghar raguni.

L-esponenti finalment tiddikjara illi hija ma ghandhiex konjizzjoni tal-fatti kollha li jirrigwardaw ir-relazzjonijiet guridici li sehhew bejn l-atturi u l-konvenut zewgha Ronald Azzopardi, u ghalhekk titlob li tirrizerva d-dritt li tqajjem eccezzjonijiet ulterjuri, jekk ikun il-kaz, fl-istadju opportun waqt il-gbir tal-provi f'din l-istanza.

Semgħet ix-xhieda prodotti.

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet.

Rat li l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Ikkunsidrat:

Permezz ta' din l-azzjoni, l-atturi, li jgħidu li huma kredituri tal-konvenut Ronald Azzopardi, qegħdin jitolbu lill-Qorti tippronunzja l-falliment tal-istess konvenut li huma jgħidu waqaf iħallas id-debiti tiegħu.

Mill-provi prodotti jirriżulta li l-fatti tal-każ huma dawn. Il-partijiet saru jafu lill-xulxin madwar is-sena 2001 tramite n-negozju tal-attur fl-għamara antika. Maż-żmien il-konvenut f'ismu personali beda jissellef sommom ta' flus *brevi manu* mingħand l-attur. Dawn il-flus kienu jintużaw mill-konvenut sabiex iħallas id-dejn ta' kumpanniji li huwa kien imexxi, sabiex inxtraw żewġ proprjetajiet ossia *farmhouses* f'Għawdex u sabiex isiru xi benefikati fl-istess proprjetajiet. Minkejja li dawn il-proprjetajiet kienu ġew akkwistati mis-soċjeta HD Holdings, liema soċjetà ġiet maħluqa mill-konvenut proprju għal dan l-iskop, l-ammont misluf relatat ma dawn il-proprjetajiet ukoll sar lill-konvenut personalment. Fit-2 ta'

Lulju 2004 il-partijiet iffirmaw bejniethom żewġ skritturi li kellhom l-għan li jittransiġu diversi vertenzi pendenti bejniethom u dan wara li l-attur talab il-ħruġ ta' mandat ta' sekwestru kontra l-konvenut, liema mandat ġie rtirat mal-iffirmar ta' dawn l-iskritturi. Permezz tal-ewwel skrittura, Ronald Azzopardi, f'ismu u għan-nom ta' martu Mariella, ikkostitwixxa ruħu veru ċert u likwidu debitur ta' Francis Bonello u martu Victoria (illum mejta) fl-ammont ta' Lm220,000. Din l-iskrittura stabbiliet imgħax ta' 6.5% kif ukoll il-modalitajiet tal-pagament. Permezz tat-tieni skrittura, imbagħad, Ronald Azzopardi ikkostitwixxa ruħu debitur ta' Francis Bonello fl-ammont ta' Lm65,000.

Il-konvenut ma onorax l-obbligi tiegħu li jħallas l-ammont dovut lill-attur skont l-imsemmija skritturi u peress li rriżulta li l-konvenut kellu diversi proċeduri pendenti kontrih istitwiti minn terzi li wkoll ippremettew li huma kredituri tiegħu, l-atturi għażlu li jġibu 'l quddiem din l-azzjoni sabiex jitolbu lill-Qorti ssib illi l-konvenut għandu jiġi dikjarat fallut skont il-provedimenti tal-Kodiċi tal-Kummerċ.

Permezz tal-ewwel eċċezzjoni tal-konvenut kif ukoll permezz tas-sitt u tmien eċċezzjonijiet tal-konvenuta, ġie eċċepit illi l-atturi m'humiex kredituri tal-eċċepjenti.

Dwar dawn l-eċċezzjonijiet jirriżulta li din l-istess Qorti kif presjeduta diġa pronunzjat ruħha proprju dwar l-ammont dovut lill-atturi mingħand il-konvenuti permezz tas-sentenza tagħha tal-5 ta' Mejju 2016, fl-istess ismijiet tal-kawża odjerna, fejn il-konvenuti ġew ikkundannati jħallsu lill-atturi s-somma ta' Lm220,000, llum €512,462.

Minn din is-sentenza ġie interpost appell li għadu pendenti iżda l-Qorti tirrileva li l-konvenut stess ammetta li huwa għandu jagħti lill-attur dan l-ammont fix-xhieda tiegħu quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) Ġurisdizzjoni Superjuri fil-proċeduri fl-ismijiet inversi, permezz ta' liema proċeduri Ronald Azzopardi kien qiegħed jitlob dikjarazzjoni ta' nullità tal-iskritturi msemmija. Dik il-kawża llum għaddiet in ġudikat b'dan illi permezz ta' sentenza datata 3 ta' Marzu 2009, ikkonfermata mill-Qorti tal-Appell fit-3 ta' Frar 2012, il-Qorti laqgħet it-talba

tal-attur f'dik il-kawża biss fir-rigward tat-tieni skrittura li tirrigwarda l-ammont ta' Lm65,000, illum €151,409, billi ddikjarat li dan l-aħħar ammont m'huwiex dovut għaliex id-dejn huwa fittizju, iżda sabet ukoll illi ma kien hemm ebda self bl-użura.

Dwar l-ammont ta' LM220,000 il-Qorti tal-Appell qalet hekk:

> "*Għalhekk bħala konferma tal-kreditu fl-ammont ta' Lm220,000 favur il-konvenut appellat hemm mhux biss l-iskrittura tat-2 ta' Lulju 2004 bil-firma tal-attur appellant fuqha, iżda wkoll xhieda bil-ġurament tal-istess attur appellant ftit tal-ħin qabel ma nkitbet l-iskrittura nnifisha.*
>
> *...*
>
> *Din il-Qorti però hija tal-istess fehma bħall-ewwel Qorti, u cioè li l-attur appellant, li ilu żmien twil fin-negozju, kien jaf ben tajjeb x'inhu l-ammont ta' flus li kien dovut lill-konjuġi Bonello. Din il-verżjoni tal-attur appellant li huwa ma kienx għamel il-kalkoli tiegħu hija diffiċli biex titwemmen, speċjalment meta hawnhekk si tratta ta' eluf kbar ta' Liri Maltin. Fi kwalunkwe każ, l-attur appellant ikkonferma dan l-ammont liberament, kemm bil-firma tiegħu fuq l-iskrittura, kif ukoll bil-ġurament quddiem il-Qorti ftit sigħat qabel.*
>
> *....*
>
> *Anke kieku għall-grazzja tal-argument din il-Qorti kellha temmen li huwa verament kien għadu ma għamilx il-kalkoli tiegħu u ma ġabarx l-informazzjoni li kellu jiġbor, allura f'dak il-każ ma messux ikkonferma l-ammont bil-ġurament u wisq anqas ma messu poġġa l-firma tiegħu fuq l-iskrittura. Il-qrati mhumiex qegħdin biex jagħmlu tajjeb għall-iżbalji kkaġunati minn persuni li ma jeżerċitawx prudenza u diliġenza fl-affarijiet tagħhom.*
>
> *...*

Fir-rikors tal-appell tiegħu l-attur appellant jerġa' jagħmel tentattiv ieħor biex jikkontesta l-ammont ta' Lm220,000 billi jargumenta li kemm fl-ewwel skrittura kif ukoll fin-nota tal-eċċezzjonijiet dejjem irreferew għall-kreditu bħala wieħed ta' "self" u ma kienux jikkomprendu kumpens għal servizzi oħra. Kif rilevat fuq, l-ewwel Qorti ma qalitx li l-Lm220,000 kienu jikkomprendu kumpens għal servizzi oħra iżda qalet li kienu jirrappreżentaw mhux biss flus mislufin lill-attur appellant iżda wkoll pagamenti li l-konvenut appellat għamel lil terzi għan-nom tal-attur appellant u wkoll ħlasijiet fir-rigward tal-farmhouses tas-soċjetà tal-attur appellant. Veru li fuq l-iskrittura jissemma' biss self "brevi manu" u fin-nota tal-eċċezzjonijiet jingħad li l-konvenut "silef flus lill-attur" iżda b'daqshekk ma jfissirx li d-differenza bejn l-Lm220,000 kif indikat fuq l-iskrittura u l-ammonti effettivament mislufin "brevi manu" lill-attur tirrappreżenta użura. L-attur appellant stess fl-affidavit tiegħu jirreferi għal xogħlijiet li kienu qed isiru fil-farmhouses u għalhekk jidher li kien hemm debitu f'dan ir-rigward ukoll. Fis-sottomissjonijiet tiegħu tat-30 ta' Ġunju 2008 ukoll jikkonferma li d-debitu li kellu favur il-konvenut appellant jikkonsisti mhux biss f'self iżda wkoll jirrigwarda spejjeż relatati mal-farmhouses u wkoll pagamenti magħmula lil terzi.'

Ronald Azzopardi rega' ttenta jattakka l-iskritturi fi proċeduri oħrajn istitwiti fil-11 ta' Ġunju 2009. It-talbiet tiegħu f'dik il-kawża ġew miċħuda permezz ta' sentenza deċiża fil-11 ta' Ġunju 2010. L-appell li ġie ntavolat minn din is-sentenza ġie dikjarat deżert.

Il-konvenut f'dawn il-proċeduri wkoll jagħti rendikont ta' diversi pagamenti li huwa jgħid illi għamel lill-attur akkont tas-self in kwistjoni iżda dawn kollha jduru mal-kalkoli li saru qabel ma ġew iffirmati l-iskritturi bejn il-partijiet. Il-valutazzjoni tal-provi dwar dan id-debitu diġa saret fil-kawżi deċiżi msemmija fejn il-Qorti waslet ghad-dikjarazzjoni ta' validità tal-iskrittura. Din il-Qorti ma tqisx li għandha tissindika f'dan l-istadju l-operat ta' qrati ohra. Jirriżulta għalhekk illi l-validità tal-iskrittura tat-2 ta' Lulju 2004 li permezz tagħha ġie stabbilit debitu ta' Lm220,000 hija issa indiskussa.

Għaldaqstant, il-Qorti ssib illi l-konvenuti għandhom raġun fl-eċċezzjonijiet mressqa minnhom li l-atturi m'humiex kredituri tagħhom biss fir-rigward tal-ammont ta' Lm65,000.

Permezz tal-ewwel tlett eċċezzjonijiet preliminari tagħha, il-konvenuta teċċepixxi li t-transazzjonijiet li għamel il-konvenut mal-attur kif ukoll diversi transazzjonijiet li għamel il-konvenut ma terzi huma nulli għaliex jikkonsistu f'atti ta' amministrazzjoni straordinarja li saru mingħajr il-kunsens tagħha kif ukoll li dawn l-atti saru bi frodi tal-krediti u jeddijiet tagħha fuq il-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejnha u bejn il-konvenut.

Il-Qorti kkunsidrat illi l-artikolu 1326(1) tal-Kodiċi Ċivili jagħti l-fakoltà lil dik il-parti fiz-zwieg li ma tkunx tat il-kunsens tagħha għall-att straordinarju li tannulla dak l-att kemm-il darba dak l-att ikun dwar it-trasferiment jew il-ħolqien ta' jedd reali jew personali fuq proprjetà immobbli. Meta dak l-att ikun dwar proprjetà mobbli, dan jista' jkun annullat biss meta l-jeddijiet fuqhom ikunu ngħataw b'titolu gratuwitu.

L-artikolu 1326(4) ikompli billi jgħid illi l-parti li ma tkunx bdiet l-azzjoni għal annullament fiż-żmien stabbilit u li ma tkunx irratifikat l-att espressament jew taċitament, b'danakollu tkun tista' tieħu azzjoni biex iġġiegħel lill-parti l-oħra tirreintegra l-komunjoni tal-akkwisti jew, meta dan ma jkunx jista' jsir, tagħmel tajjeb għad-danni li jkunu ġġarbu.

L-artikolu 1326(5) imbagħad jipprovdi li bla ħsara għad-disposizzjonijiet ta' qabel ta' dak l-artikolu, meta f'xi att li jkun jeħtieġ il-kunsens tal-parti l-oħra u li jkun dwar mobbli, parti taġixxi waħedha, il-parti l-oħra ma tkunx tista' titlob l-annullament tal-att; meta iżda, il-parti l-oħra ma tkunx ratifikat dak l-att, espressament jew taċitament, dik il-parti tkun tista' tieħu azzjoni biex iġġiegħel lill-parti li tkun aġixxit waħedha tirreintegra l-komunjoni tal-akkwisti, jew meta dan ma jkunx jista' jsir, tagħmel tajjeb għad-danni li jkunu ġġarrbu.

Fil-każ odjern ma jirriżultax illi l-konvenuta ħadet l-ebda azzjoni skont l-artikoli tal-liġi suċitati sabiex titlob l-annullament ta' xi att. Fi kwalunkwe każ, il-fatt illi l-konvenuta

Mariella Azzopardi ma tatx il-kunsens tagħha ma jfissirx illi l-atti ma jiswewx, għaliex il-konsegwenza ma tkunx in-nullità tal-att in toto iżda biss illi dak l-att ma jorbotx lill-komunjoni tal-akkwisti[1], u fejn dawk l-atti ma jaqgħux taħt id-disposizzjonijiet tal-artikolu 1326(1), il-konvenuta setgħet biss, skont l-artikolu 1326(5) imsemmi, titlob li l-konvenut jirredintegra l-komunjoni tal-akkwisti, jew jekk dan ma jistax isir, jagħmel tajjeb għad-danni.

Għaldaqstant, l-ewwel tlett eċċezzjonijiet preliminari tal-konvenuta qegħdin jiġu miċħuda.

Permezz tar-raba' eċċezzjoni preliminari tagħha, il-konvenuta teċċepixxi li din il-kawża għandha tistenna l-eżitu ta' proċeduri li hija tgħid illi ser tintavola kontra żewġha l-konvenut, iżda hawnhekk ukoll il-Qorti terġa ttenni li ma jirriżultax li l-konvenuta intavolat l-ebda proċeduri kontra l-konvenut fir-rigward tal-atti msemmija minnha, li skont hi saru mingħajr il-kunsens tagħha bi ksur tal-artikolu 1322(2) tal-Kodiċi Ċivili. Għaldaqstant, din l-eċċezzjoni wkoll qiegħda tiġi miċħuda.

Konsegwentement il-ħames eċċezzjoni tal-konvenuta fis-sens li għandha tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju in vista tal-ewwel erba' eċċezzjonijiet preliminari mressqa minnha wkoll qiegħda tiġi respinta.

Permezz tal-aħħar eċċezzjoni preliminari tagħha, il-konvenuta teċċepixxi li r-raba' talba attriċi ma fiha ebda bażi legali in kwantu li l-Kodiċi tal-Kummerċ ma jipprovdix illi din il-Qorti tista' tiddikjara stat ta' falliment frawdolenti bil-proċedura kontemplata fl-artikolu 482 et sequitur tal-istess Kodiċi. Il-Qorti ssib illi l-konvenuta għandha raġun f'din l-eċċezzjoni tagħha biss limitatament fis-sens illi l-proċedura fallimentari f'dan l-istadju tirrikjedi illi l-Qorti tippronunzja ruħha dwar l-istat tal-falliment tad-debitur, f'liema każ tipproċedi bil-ħatra ta' kuratur fallimentari biex imbagħad jissokta l-proċess fallimentari kif kontemplat fil-Kodiċi tal-Kummerċ. Huwa biss meta dan il-proċess jigi eżawrit illi għandha tiġi esplorata l-kwistjoni dwar ir-rijabilitazzjoni tad-debitur jew

[1] Ara f'dan is-sens is-sentenza tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet **Limited Claudette Gauci vs Paolo Bonnici et**, deċiża fl-1 ta' Ġunju 2007

alternattivament jekk hemmx każ ta' falliment doluż (Falliment ta’ Charles Friggieri vs X, deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta fit-3 ta’ Ġunju 2008). Għaldaqstant, il-Qorti sejra tieħu in konsiderazzjoni dan kollu fid-deċiżjoni tagħha fir-rigward tar-raba’ talba attriċi.

Fil-mertu, il-konvenuti jeċċepixxu li t-talbiet attriċi għandhom jiġu miċħuda għaliex il-konvenut Ronald Azzopardi m’huwiex kummerċjant u fi kwalunkwe każ huwa ma waqafx milli jħallas id-debiti tiegħu. Il-konvenut jeċċepixxi wkoll illi ma hemm l-ebda bażi legali sabiex jiġi ddikjarat fi stat ta’ falliment frawdolenti.

Il-Qorti kkunsidrat illi skont artikolu 4 tal-Kodiċi tal-Kummerċ, kummerċjanti huma dawk li, bi professjoni, jagħmlu f’isimhom atti tal-kummerċ, kif ukoll is-soċjetajiet kummerċjali. Artikolu 5 tal-istess Kodiċi jsemmi fost attijiet oħra s-segwenti atti li jikkostitwixxu atti ta’ kummerċ:

> “*.....*
>
> *(e) Kull operazzjoni li għandha x’taqsam ma’ soċjetajiet kummerċjali jew ma’ l-azzjonijiet tagħhom;*
>
> *…..*
>
> *(h) Ix-xiri u l-bejgħ mill-ġdid ta’ immobbli, meta jsiru bi spekulazzjoni kummerċjali, u l-intrapriżi tal-bini;*
>
> *…..*
>
> *(i) kull operazzjoni dipendenti jew li għandha x’taqsam ma’ l-atti hawn fuq imsemmija.”*

Kif diġà ngħad, sabiex il-konvenut jiġi klassifikat bħala kummerċjant, jeħtieġ illi huwa jkun jagħmel atti ta’ kummerċ, bi professjoni u f’ismu personali. Mill-provi prodotti u mix-xhieda li ta l-konvenut stess, il-Qorti hija sodisfatta li l-konvenut kien jagħmel bosta operazzjonijiet kummerċjali fosthom diversi istanzi ta’ self *brevi manu* kif ukoll self mingħand banek lokali. Dawn it-transazzjonijiet kienu relatati

mal-kumpanniji li huwa kien imexxi, b'mod speċjali l-kumpanniji Crown Hotels Limited u Sovereign Hotels Limited, tramite liema kumpanniji kien jiġġestixxi il-lukandi. Fil-fatt, fl-affidavit tiegħu il-konvenut jispjega kif il-flus li huwa ssellef mingħand l-attur kien iqassamhom fost il-kumpanniji li kien involut fihom. Mingħajr ebda dubju, numru minn dawn l-operazzjonijiet inkluż is-self *brevi manu* kienu jsiru mill-konvenut f'ismu personali. Dan jikkonfermah huwa stess u kif ingħad fis-sentenza ta' din il-Qorti diversament presjeduta fl-ismijiet Camel Brand Co. Ltd vs Michael Debono tal-21 ta' Marzu 2002:

> *"...din il-Qorti temmen li meta negozju jkun gestit minn socjeta b'responsabilità limitata, u ghaldaqstant minn persuna guridika indipendenti, huwa l-obbligu taghha li tindika dan fl-aktar mod car u inekwivoku lit-terzi li jkunu qeghdin jinnegozjaw maghha."*

Il-Qorti tirrileva wkoll illi minkejja li l-konvenut jipprova jagħti l-impressjoni li fil-bidu li huwa kien jissellef il-flus għal kumpanniji huwa kien biss azzjonist minoraritarju fihom, jirriżulta mid-dokumenti eżebiti mir-rappreżentant tal-Awtorità ta' Malta għas-Servizzi Finanzjarji li huwa kien ukoll direttur tas-soċjetajiet Crown Hotels Limited u Sovereign Hotels Limited sa mill-bidu nett tal-formazzjoni tagħhom. Iżda il-fatt li kien direttur ta' dawn il-kumpanniji ma jiswiex wisq għall-finijiet tal-kawża tal-lum, ħlief biex issaħħaħ il-konvinzjoni tal-Qorti li t-tmexxija ta' dawn il-kumpanniji kienet fil-fatt f'idejn il-konvenut, għaliex kif diġa ngħad, f'diversi istanzi s-self kien isir lill-konvenut f'ismu personali.

Bi żieda ma dan kollu, mill-provi prodotti jirriżulta wkoll li ammont ta' flus li l-konvenut issellef mingħand l-attur ntużaw sabiex ġew akkwistati u saru xogħlijiet fuq żewġ *farmhouses* ġewwa Għawdex bl-intenzjoni li jsir negozju mill-konverzjoni ta' dawn il-proprjetajiet. Huwa veru li dawn il-*farmhouses* kienu ġew akkwistati mis-soċjetà HD Holdings, li wkoll kienet immexxija mill-attur, iżda s-self relatat ma dawn il-proprjetajiet sar ukoll mill-konvenut f'ismu personali. F'dan il-kuntest huwa stabbilit fil-ġurisprudenza ta dawn il-Qrati li min

jinnegozja fix-xiri u bejgħ ta' bini bi spekulazzjoni kummerċjali jagħmel att ta' kummerċ.[2]

Fir-rigward ta' jekk dawn l-atti ta' kummerċ li l-konvenut kien jagħmel f'ismu personali kinux isiru minnu bi professjoni, kif irid l-artikolu tal-liġi suċitat, il-Qorti tagħmel riferenza għan-noti tal-Professur Joseph A. Micallef fejn hemm spjegat hekk[3]:

> "*The acquisition of the status of a trader is not subjected to any formality or to any registration. Much less would it derive from the mere fact that a person styles himself or calls himself a trader. The law in this respect requires the existence of positive, concrete facts: the exercise of acts of trade done by a person in his own name.*"

Il-Professur Micallef imbagħad ikompli hekk:

> "*The law in attributing to a person the social status of a trader, is not satisfied with a mere repetition of acts of trade, but requires further, that they be done with the manifest intention that they are to form the object of one's continued activity, and if not the only, at least the primary means of living and a constant source of income. In order, therefore, that a person may be regarded as a trader, he must devote his services to trade in such a way that it becomes his normal and permanent, though not necessarily his only or his principal occupation, Dr Edward Amato noe vs Spiro Xuereb (See Collez. Vol. XXII Pt. III pg. 204). This is the meaning of the expression "by profession" and it implies that when a person becomes a trader he is not acquring a mere title, but a status, the existence of which is drawn from extrinsic positive facts.*" [4]

Il-Qorti hija sodisfatta mill-provi prodotti li l-atti ta' kummerċ magħmula mill-konvenut f'ismu personali kienu jsiru minnu wkoll bi professjoni in kwantu li dawn l-atti ta' kummerċ kienu

---

[2] Ara f'dan is-sens is-sentenza tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet **Emmanuele Vella vs Raffaele Barbara** tal-31 ta' Mejju 1997, **Giuseppe Chircop vs Emmanuele Camilleri** deċiża mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili fil-15 ta' Diċembru 1960 u **Vincent Borg et vs Joseph Fenech** deċiża mill-Qorti tal-Appell fil-15 ta' Diċembru 1952.

[3] Paġna 30, paragrafu 1

[4] Paġna 32, paragrafu 2

ripetuti għal diversi snin, f'diversi okkażżjonijiet u ma diversi persuni b'dan illi l-konvenut mhux biss kien jikkontratta ma individwi privati iżda wkoll ma diversi banek lokali. Dan minkejja li m'huwiex ikkontestat li għal xi żmien huwa kien impjegat band'oħra. Hawnhekk il-Qorti żżid illi mill-provi jirriżulta li wara s-sena 1998 l-attur kien impjegat ma terzi biss fuq bażi *part time*. Xejn ma jiswa li l-konvenut ma kienx irreġistrat mal-Kummissarju tat-Taxxa fuq il-Valur Miżjud, jew li ma kienx iżomm kotba tal-kummerċ, għaliex m'humiex dawn illi jistabbilixxu jekk persuna hijiex kummerċjant.

Il-Qorti taqbel mal-atturi meta fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħhom jirrimarkaw li l-mod kif kien jopera l-konvenut u ċioè billi jiddejjen f'ismu personali sabiex juża l-flus għan-negozzju tiegħu, jiġifieri sabiex imexxi kumpanniji li ma kellhomx flus, għandha twassal għall-konklużjoni li l-konvenut huwa kummerċjant f'għajnejn il-liġi.

Għaldaqstant, l-eċċezzjoni tal-konvenuti fis-sens illi l-konvenut Ronald Azzopardi m'huwiex kummerċjant qiegħda tiġi miċħuda.

Il-Qorti ghaddiet biex tqis it-talbiet attriċi u l-eċċezzjoni tal-konvenuti li m'huwiex minnu li l-konvenut issospenda l-pagamenti tiegħu. Skont artikolu 477 tal-Kodiċi tal-Kummerċ, '*Kull kummerċjant li jieqaf mill-ħlas tad-djun huwa fi stat ta' falliment.*' L-istess Kodiċi jipprovdi li t-talba għal dikjarazzjoni ta' falliment tista' anke ssir mill-kredituri tal-kummerċjant bħal ma għamlu l-atturi fil-kawża odjerna. Fil-fatt, artikolu 482(1) tal-Kodiċi msemmi jipprovdi hekk:

> "*Kull kreditur jista' wkoll, sew jekk il-kreditu tiegħu ikun kummerċjali jew le, u għalkemm dan il-kreditu jkun għadu ma għalaqx, jaġixxi bi proċedura sommarja fil-Qorti tal-Kummerċ kontra d-debitur jew ir-rappreżentant leġittimu tiegħu, u jitlob dikjarazzjoni li dana d-debitur huwa fi stat ta' falliment.*"

Kif ingħad fis-sentenza ta' din il-Qorti diversament presjeduta fl-ismijiet Avukat Dottor Luigi A Sansone et noe vs Aspasia Cruises Co Ltd tal-31 ta' Jannar 2001:

"Illi tenut kont ta' dak li ser jinghad aktar il-quddiem, wiehed irid jara jekk jezistix bhala fatt ic-cessazzjoni da parte tad-debitur li jkompli jmexxi l-affari tieghu, ghaliex il-fatt fih innifsu ta' nuqqas ta' hlas ma jimpurtax necessarjament id-dikjarazzjoni ta' falliment. Hekk fis-sentenza "Concorso dei Creditori di Anna Gerada" (K. 28 ta' Gunju 1926. Vol. XXVI. III. 664) inghad li:

"Il fatto di non avere un commerciante fatto onore a diversi impegni non induce necessariamente la cessazione da parte sua di fare i pagamenti"."

Iżda huwa stabbilit ukoll illi biex tingħata dikjarazzjoni ta' falliment huwa biżżejjed illi kummerċjant ikun waqaf mill-ħlas tad-djun tiegħu, m'huwiex meħtieġ illi jintwera wkoll illi ma għandux mnejn iħallas kif ingħad fis-sentenza tal-Qorti tal-Kummerċ tal-25 ta' April 1961 fil-proċeduri tal-Falliment ta' Henry Shirley Furniss-Roe. F'din is-sentenza, il-Qorti tal-Kummerċ irriteniet illi:

"*l-istat ta' ċessazzjoni tal-pagamenti ta' kummerċjant jikkonsisti fin-nuqqas tiegħu li jissoddisfa puntwalment l-obbligi li jkun assuma, liema stat jimmanifesta ruħu bir-rifjut tal-pagament. Għalhekk huwa l-istat tal-insolvenza li jikkostitwixxi l-falliment u mhux l-istat ta' insolvibbilità*."

Kif ġie affermat ukoll fis-sentenza fl-ismijiet Neg. Vincenzo Degaetano et vs Vincenzo Manicolo, deċiża mill-Qorti tal-Kummerċ fl-4 ta' Novembru 1912 (Vol XXI.III.127):

"*Lo stato effettivo di fallimento vien constatato dagli atti gudiziari pendenti contro il debitore*."

Fil-fehma tal-Qorti, mill-provi prodotti u mill-kunsiderazzjonijiet magħmula minn din il-Qorti abbażi tax-xhieda u dokumenti esibiti, jirriżulta ppruvat illi l-konvenut jinsab fi stat ta' falliment stante li m'huwiex f'posizzjoni li jħallas lill-kredituri tiegħu, inkluż lill-atturi.

Minkejja li l-konvenut jipprova jargumenta li huwa għadu f'posizzjoni li jħallas id-djun tiegħu u saħansitra jressaq diversi

xhieda in kontro eżami sabiex jikkonfermaw li l-kreditu tagħhom ġie sodisfatt mill-konvenut fil-mori tal-proċeduri, dawn l-ammonti huma pjuttost żgħar meta mqabla mal-krediti sostanzjali vantati mill-atturi, mill-banek lokali u minn kredituri oħra. Kif ingħad fis-sentenza ta' din il-Qorti diversament presjeduta fl-ismijiet Victoria Cremona et vs Carmelo Chetcuti pro et noe, deċiża fit-13 ta' Jannar 2004:

> "*Il-fatt li saru xi ħlasijiet ma jfissirx illi ipso facto l-kummerċjant ma għandux jitqies li waqaf mill-ħlas tad-djun. Il-kummerċjant ma jistax jaħrab mid-dikjarazzjoni ta' falliment, u mill-konsegwenzi li din iġġib magħha għall-ħarsien ta' l-interessi tal-kredituri li jibqgħu ma jitħallsux, billi jagħżel li jħallas xi wħud mid-djun tiegħu, u jagħżel hu liema jħallas. Fil-fehma tal-Qorti, il-fatt illi l-konvenut Carmelo Chetcuti proprio naqas li jħallas djun sostanzjali bħal ma huma dawk ta' l-atturi u tas-soċjetà li tħalliet tidħol fil-kawża huwa prova biżżejjed illi waqaf iħallas id-djun tiegħu u għalhekk għandu jitqies fi stat ta' falliment.*"

Mill-provi prodotti jirriżulta li gew istitwiti diversi proċeduri legali fil-konfront tal-konvenut minn diversi kredituri tiegħu u dan il-fatt neċessarjament ifisser li l-konvenut waqaf iħallas lil dawn il-kredituri. Huwa biżżejjed li wieħed iħares lejn is-sentenza ta' din il-Qorti diversament presjeduta tas-27 ta' Ġunju 2006 fejn il-konvenuti flimkien ġew ikkundannati jħallsu l-ammont kumplessiv ta' Lm781,105.06, llum €1,819,485, rappreżentanti l-bilanċ għad-debitu ta' *Loan, House Loan, Business Loan u Overdraft Account* lil Bank of Valletta plc. Il-konvenut ma ressaq l-ebda prova sabiex juri li dan l-ammont tħallas. B'żieda ma dan, minkejja li għal numru ta' mandati ta' sekwestru ġew ippreżentati kontro mandati, jirriżulta li hemm numru kbir ta' mandati ta' sekwestru li għadhom in vigore.

Għaldaqstant, il-Qorti hija sodisfatta li l-konvenut waqaf milli jħallas id-debiti tiegħu u konsegwentement jinsab fi stat ta' falliment.

Huwa stabbilit illi l-punt meta kummerċjant jieqaf mill-ħlas tad-djun u għalhekk ikun fi stat ta' falliment huwa punt ta' fatt, kif ingħad fid-deċiżjoni bl-isem ta' Falliment ta' Joseph Grixti,

eżerċitant il-kummerċ taħt id-ditta Christie Davie & Sons (Qorti tal-Appell, 15 ta' April 1955). L-attur ma jagħmel l-ebda sottomissjonjiet dwar meta kienet id-data li effettivament il-konvenut waqaf iħallas id-djun tiegħu u għaldaqstant, il-Qorti sejra tistabilixxi għal dan il-għan id-data tal-5 ta' Awissu 2004, u ċjoe d-data meta l-ewwel pagament kellu jsir mill-konvenuti lill-atturi skont l-iskrittura tat-2 ta' Lulju 2004.

Fir-rigward tar-raba' talba attriċi u l-aħħar eċċezzjoni fil-mertu tal-konvenut u ċioè dwar jekk il-konvenut għandux jiġi ddikjarat fi stat ta' falliment frawdolenti, a skans ta' repetizzjoni, il-Qorti tagħmel riferenza għal dak li diġa ngħad f'din is-sentenza fir-rigward tal-aħħar eċċezzjoni preliminari tal-konvenuta u għaldaqstant, tirriżerva li tipprovdi dwar din it-talba fi stadju ulterjuri ta' dawn il-proċeduri.

Għar-raġunijiet msemmija, din il-Qorti sejra wkoll tilqa' l-ħames talba attriċi.

Għar-raġunijet kollha premessi, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi tilqa' l-ewwel tlett talbiet attriċi billi tiddikjara li l-konvenut waqaf milli jħallas id-debiti tiegħu fil-5 ta' Awissu 2004, tiddikjara li l-istess konvenut huwa fi stat ta' falliment, b'dan illi tirriżerva li tipprovdi dwar ir-raba' talba attriċi fi stadju ulterjuri ta' dawn il-proċeduri u taħtar lill-Avukat Dottor Stefano Filletti bħala kuratur tal-falliment bis-setgħat u d-dmirijiet skont it-Taqsima III tal-Kodiċi tal-Kummerċ u tiddifferixxi l-kawża għall-udjenza ta' nhar l-Erbgħa, 15 ta' Frar 2017 għall-eżami tal-inventarju li l-kuratur għandu jħejji skont l-artikolu 502 et seq tal-Kodiċi tal-Kummerċ, għall-eżami tal-lista tal-kredituri skont l-artikolu 510(1) tal-Kodiċi tal-Kummerċ u sabiex tissejjaħ laqgħa tal-kredituri skont l-artikolu 510(2) u (3) tal-Kodiċi tal-Kummerċ.

IMHALLEF

DEP/REG